

O93; f. 15va; V630, f. 39vb; N442, f. 38va; I83, f. 82rb; VD38, f. 74va; SG670, p. 149b; P9629, f. 14r; Bcan4, f. 68r; E97, f. 42vb; P102; BII13, f. 69ra; S105, f. 59v

^aCUIUS^b SUPRA AD OMNES GALLIARUM
URBIUM EPISCOPOS DE CONSPIRATIONIBUS^c
ET RELIQUIS^d ILLICITIS CAUSIS, NE FIANT^e.

5

Bcan4: VII

10 *P102; BII13: VII^f Non esse agendum contra statuta apostolica*
[H. 7] Dilectissimis^g fratribus per Galliam constitutis
universis episcopis Calistus^h. 10

Plurimorum relatuⁱ ^j comperimus^k dilectionem vestram
fervore^l spiritus^m sancti ita ecclesiae gubernacula
firmiter contra impetusⁿ tenere et regere, ut naufragia^o
detrimenta^p deo auctore^q non sentiat^r. 15

Talibus igitur gloriantes in<SG670, p. 150a>diciis^s ^t

P9629: De conspiratione contra episcopos
<S105, f. 60r> rogamus, ne illis^u in partibus^v contra
statuta^w apostolica quicquam fieri sinatis^x, sed nostra
fulti^y auctoritate nociva compescite^z, illicita prohibete^a. 20

O93; I83: De conspiratione

V630; N442: De conspirationibus

VD38: De prohibendis conspirationibus

2. Calixtus-Brief,5 ^a *In P9629 sind einige Passagen des Briefes wegen Beschädigung der Handschrift nicht lesbar; diese sind im Text durch [...] gekennzeichnet |^b Überschrift] EPISTOLA CALISTI PPAE IN GALLIAM DIRECTA SG670; Epistola eiusdem callisti pape P102; EPISTOLA SECUNDA CALISTI PPAE BII13; Überschrift fehlt, am Rande cuius supra ad omnes galiarum urbium episcopos de illicitis causis ne fiant S105 6^c CONSPIRATIONIS I83 7^d RELIQUIS korr. aus LIQUIS VD38 |^e FIANT] fiant et de reparatione lapsi post poenitentiam E97 9^f VI BII13 10^g ilectissimis S105 11^h calixtus V630; calyxtus E97 12ⁱ am Rande Narratione VD38 |^j revelare P9629 |^k am Rande cognovimus VD38 13^l interlinear ardore VD38 |^m spiritus korr. aus spiritu P102 14ⁿ impetus korr. aus imperatus S105 |^o naufragii N442; E97; naufraga SG670; S105 15^p detrimenta fehlt V630; detrimenta korr. aus detrimento Bcan4 |^q auctoritate P9629 ^r servat P9629 16^s interlinear signis VD38 |^t iudiciis BII13 18^u illis korr. aus illi SG670 |^v partibus] partibus sed P9629 19^w interlinear decreta VD38 |^x am Rande dimittatis VD38 20^y fulti korr. aus stulti SG670 |^z conspescite P9629 |^a prohibite O93; V630; prohibita korr. aus prohibita P9629*

2. Calixtus-Brief,12–20 Plurimorum... auctoritate] init. Simplic. ep. ad Zenon. (II. no. 77).

25

P102; BIII3: VIII De conspirationibus

S105: De conspiratione contra episcopos

30

[H. 8] Conspirationum^b ^c vero crimina vestris in
partibus vigere^d audivimus, et plebes contra episcopos
suos conspirare^e nobis mandatum^f est. Cuius criminis^g
astutia non solum inter christianos abominabilis est,
sed etiam inter ethnicos^h et ab exterisⁱ legibusⁱ
prohibita. <BIII3, f. 69rb> Et idcirco^k huius criminis
reos^l non solum ecclesiasticae, sed etiam^m saeculi

10

35

damnantⁿ leges, et non solum conspiran<I83, f.
82va>tes^o, sed et^p <VD38, f. 74vb> consentientes eis.
Antecessores vero nostri cum^q ^r plurima turba
episcoporum, quicumque eorum in sacerdotali honore
sunt positi aut existunt <O93, f. 15vb> clericis^s,
honore, quo^t utuntur, cadere^u ^v praeceperunt, ceteros
vero communione^w privari^x et ab ecclesia^y extorres^z

40

27 ^b *am Rande drei Punkte N442* | ^c Conspirationum *korr. aus*
Conspirationem SG670 28 ^d *urgere VD38; vigere korr. aus*
iugere SG670; *arguere P102; arguere BIII3* 29 ^e *am Rande*
Insidias preparare VD38 | ^f *interlinear* id est intimatum SG670 | ^g
criminis *korr. aus* crimina P9629 31 ^h *interlinear* gentiles VD38
ⁱ *am Rande* extraneis VD38 | ^j lege I83; SG670; Bcan4; S105
32 ^k idincirco P102 33 ^l reos *korr. aus* reus V630 | ^m etiam
saeculi damnant leges, et non solum conspirantes, sed] etiam
saeculi damnant leges et non solum conspirantes sed etiam *korr.*
aus etiam E97 34 ⁿ damnant *korr. aus* damnat VD38; damnant
korr. aus clamant Bcan4 35 ^o *interlinear* insidiantes VD38 | ^p
etiam *korr. aus* etiam et V630; etiam N442; et] etiam et P9629;
VD38; E97 36 ^q cum *korr. aus* quam SG670 | ^r cum plurima]
quamplurima S105 38 ^s clericos *korr. aus* clerici SG670 39 ^t co
I83; qui, *interlinear* o SG670; qui S105 | ^u *am Rande* vel carere
V630 | ^v carere P9629; E97 40 ^w communione *korr. aus*
communiones P9629 | ^x *interlinear* segregari VD38 | ^y ecclesia
exterres *korr. aus* ecclesie xtorres V630 | ^z *interlinear* alieni
VD38

27–32 Conspirationum...prohibita] sec. c. 18. conc. Chalc. (D.).
32–34 Et...leges] sec. Ben. I.189. 35–40 sed...privari] sec. Ben. I. 224.
(c. 27. conc. Chalc. D.). 40–42 et...censuerunt] sec. Ben. II. 383. i. f.

2. Calixtus-Brief,27–43 Conspirationum...consentientes] Ps.-Remedius
c. 43 (omnesque – censuerunt *fehlt*; Burchard X,64 (honore – positi]
ordine – constituti); Ivo, Decr. XII,85 (honore – positi] ordine –
constituti); Polycarpus IV,32,10 (vero *fehlt*; honore – positi] ordine –
constituti; iusserunt *fehlt*; eis *fehlt*); Gratian C. XI, q. 1, c. 22 (14: honore
– positi] ordine – constituti). 27–53 Conspirationum...nocebitur] Coll.
Ans. ded. V,165. 27–58 Conspirationum...potest] Ivo, Decr. VI,346.

	223	iusserunt ^a , omnesque ^b simul utriusque ordinis	225
		viros infames ^c esse censuerunt ^{d e} , et non solum	
		faci<SG670, p. 150b>entes, sed et ^f eis ^g consentientes.	
		Iustum ^h est enim, ut, qui divina contemnunt mandata	
		et ⁱ inoboedientes ^j patrum existunt iussionibus,	45
		severioribus ^k corrigantur vindictis, quatenus ceteri	
		timorem habeant talia ^l committere ^m , et deus gaudeat	
		<E97, f. 43ra> fraternitate ac concordia, et cuncti	
		sumant ⁿ severitatis atque bonitatis exemplum.	
10		<i>P9629; S105: De vigore et disciplina</i>	50
		Nam si, quod absit, ecclesiasticam sollicitudinem ^o	
		vigoremque neglegimus, perdit desidia ^p disciplinam ^q et	
		animabus fidelium profecto ^r nocebitur ^s .	
		<i>Bcan4: VIII</i>	
		<i>P102; BIII3: VIII Ut conspirantes in accusatione non recipiantur</i>	55
		[H. 9] Hi ^t vero in nullius accusatione ^u sunt recipiendi	
		nec eorum vel ^v anathe<N442, f. 38vb>matum ^{w x} vox	
		ullum ^y nocere ^z aut accusare potest.	
		<i>P9629; S105: Excommunicatis non communicandum</i>	
20		<i>Bcan4: X</i>	60
		<i>P102; BIII3: X^a De excommunicatis</i>	

41 ^a iusserunt, omnesque simul utriusque ordinis viros infames esse censuerunt *korr. aus* iusserunt *Bcan4* | ^b omnesque simul utriusque ordinis viros infames esse censuerunt *fehlt* *I83; SG670; S105* **42** ^c infames *korr. aus* inmes *VD38* | ^d *am Rande* statuerunt *VD38* | ^e censuerunt *korr. aus* censerunt *P9629* **43** ^f et *fehlt* *SG670; P102; S105* | ^g his *VD38* **44** ^h *am Rande* z *V630* **45** ⁱ et *fehlt* *O93; P9629* | ^j inoboedientes patrum] oboedientes patrum non *SG670; S105* **46** ^k severioribus *korr. aus* serveriorebus *P9629* **47** ^l alia *P9629* | ^m *interlinear* agere *VD38* **49** ⁿ *interlinear* accipiant *VD38* **51** ^o *interlinear* studium *VD38* **52** ^p *am Rande* pigricia *VD38* | ^q disciplinam *korr. aus* displinam *N442* **53** ^r perfecto *P9629* | ^s nocebit *E97* **56** ^t *am Rande* Nota *V630* | ^u accusationem *VD38; P102; accusatione]* ad accusationem *BIII3* **57** ^v vel *fehlt* *E97* | ^w anathananatorum *VD38; anathematis korr. aus* anathemate *SG670; anathematorum P102; BIII3; anathemate S105* | ^x anathematum vox] vox anathematum *E97* **58** ^y illum *I83; ullum]* ullum vel *E97* | ^z nocere aut *korr. aus* nocere *SG670* **61** ^a *VIII BIII3*

44–47 Iustum... committere] sec. Cap. a. 805 ap. Theod. vill. c. 24. aut Ben. I. 260. II. 290. **51–53** Nam...nocebitur] Greg. M. ep. IX, 41. (2, 957). **56–58** Hi...potest] sec. Ben. III. 215. Cf. Fab. 5, Steph. 7, Sixt. II. pp. 8, Iul. 19.

44–46 Iustum... vindictis] **Anselm v. Lucca XIII,13; Polycarpus VII,10,1.** **44–53** Iustum...nocebitur] **Gratian C. XXIII, q. 3, c. 9** (17: enim *fehlt*). **56–58** Hi...potest] **Coll. Ans. ded. III,50; Coll. Ans. ded. V,166; Gratian C. III, q. 4, c. 5** (Hi] Conspiratores; accusare] laedere).

226 [H. 11] <BII13, f. 69va> Excommunicatos^{b c} quoque^d a
sacerdotibus nullus recipiat ante utriusque partis
examina<I83, f. 82vb>tionem^e iustam^f, nec^g cum eis in
65 oratione aut cibo vel^h potu aut <VD38, f. 75ra>
osculo comunicetⁱ, nec ave^{j k} eis dicat. Quia
qui<SG670, p. 151a>cumque in <V630, f. 40ra> his
vel aliis prohibitis scienter excommunicatis
communicaverit,

70 *N442: Mentio canonum apostolorum*
iuxta apostolorum^l institutionem et ipse^{m n} simili
excommunicationi^o subiaceat^p. Ab his ergo^q et^r clerici
et laici se abstineant^s, qui eadem pati^t noluerint^u.

Bcan4: XI

75 *P102; BII13: XI De infidelibus*

[H. 11] Infidelibus^v quoque^w nolite coniungere^x nec^y
cum eis ullam participationem^z habere. Talia vero

62 ^b *am Rande drei Punkte N442* | ^c Excommunicatos *korr. aus*
Excommunicatus *P102* | ^d quoque a *korr. aus* quoque *I83* **64** ^e
interlinear inquisitionem *VD38* | ^f iustum *Bcan4* | ^g *am Rande*
Nota *V630* **65** ^h *aut P102* **66** ⁱ *am Rande* societatem habeat
VD38 | ^j *am Rande* hoc est non eos salvet ave verbum est
salutantibus *VD38* | ^k ave *korr. aus* *aut P102* **71** ^l apostolorum *korr.*
aus apostorum *VD38* | ^m ipsi *N442* | ⁿ ipsi simili excommunicatione
subiaceat] ipse simili excommunicatione subiacebit *korr. aus* ipse
simili excommunicatione iacebis *V630* **72** ^o excommunicatione
P9629; I83; E97; S105; excommunioni korr. aus excommunionem
SG670 | ^p subiacebit *korr. aus* iacebis *V630*; subiacebit *korr. aus*
subiaceat *SG670* | ^q ergo *fehlt* *VD38* | ^r et *fehlt* *V630* **73** ^s
abstineant *korr. aus* astineant *I83* | ^t *am Rande* sustinere *VD38* | ^u
noluerint *korr. aus* noluerit *SG670*; noluerunt *S105* **76** ^v *am*
Rande drei Punkte N442 | ^w quoque] quoque vos *korr. aus*
quoque *P9629*; quoque vos *SG670; S105* | ^x coniungi *korr. aus*
coniungere *V630*; coniungi *I83; Bcan4; E97*; coniungere *korr. aus*
coniungere *S105* | ^y ne *N442* **77** ^z *am Rande* societatem *VD38*

62–63 Excommunicatos...recipiat] sec. Ben. II. 199. tit. **64–66** nec...
dicat] Ben. II. 93. (Poenit. Theod. II. 4. §. 11). **76–81** Infidelibus...
infidele] II Cor. VI. 15. 14.

62–72 Excommunicatos...subiaceat] **Burchard XI,38; Sentenzen c. 321; Anselm v. Lucca XII,13; Ivo, Decr. XIV,23; Ivo, Decr. XIV,102; Ivo, Pan.V,94; Polycarpus VII,1,1; Gratian C. XI, q. 3, c. 17.**
62–73 Excommunicatos...noluerint] **Ps.-Remedius c. 44.**
67–72 quiSG670...subiaceat] **Anselm v. Lucca XII,19** (s. auch 30; 29f.)
(in – prohibitis *fehlt*); **Polycarpus VII,1,23** (s. auch 30; 29f.) (in –
prohibitis *fehlt*). **76–77** Infidelibus...habere] **Anselm v. Lucca XII,19**
(s. auch 26-28; 30) (quoque] quoque vos); **Polycarpus VII,1,23** (s. auch
26-28; 30) (quoque] quoque vos). **76–82** Infidelibus...iniquitate] **Coll.**
Ans. ded. X,143. 76–95 Infidelibus...damnabitur] **Polycarpus VII,1,28**
(quoque *fehlt*; coniungere] coniungi).

223
227
agentes non fideles^a, sed infideles iudicantur. Unde ait apostolus:

S105: terminos non transgrediendos 80

<*S105*, f. 60v> Quae^b pars fideli cum infidele^c, aut quae^d participatio iustitiae cum iniquitate?

P9629: Terminos non transgrediendos

I83: Quod nemo alieni parrochianum excommunicet

VD38: abhinc 85

Bcan4: XII

10 *P102*; *BIII3*: XII Ut nullus alterius terminos usurpet nec parrochiam iudicet aut excommunicet

[H. 12] Nemo^e f quoque alterius^g terminos usurpet^h i necⁱ alterius parrochianum^k iudicare aut 90

excommunicare praesumat^l, quia^m talis diu<*Bcan4*, f. 68v>dicatioⁿ aut excommunicatio vel^o damnatio nec rata^p q erit nec vires ullas^r habebit, quoniam^s nullus alterius iudicis nisi sui sententia tenebitur aut 95

damnabitur. Unde et dominus^t <*SG670*, p. 151b> loquitur dicens: Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt patres tui.

20

P9629: Metropolitanus in coe[piscopi] sui parochia nihil ag[at]

N442: De fastu primatum vel metropolitanorum

78 ^a fideles *korr. aus* fidelis *V630* **81** ^b Quaeve *V630*; Quae *korr. aus* Quaeve *P9629* | ^c infideli *VD38*; *E97*; *P102*; *BIII3* **82** ^d quae] que pars *Bcan4* **89** ^e *am Rande z V630*; *am Rande drei Punkte N442*; *am Rande Nota I83* | ^f Nemo *korr. aus* Nemo tamen *P102* | ^g alterius terminos usurpet nec *fehlt V630* | ^h *interlinear* invadat *VD38* | ⁱ usurpet *korr. aus* usupet *P9629* **90** ^j ne *I83* | ^k paroechiam *VD38*; *P102*; *BIII3* **91** ^l praesumpserit *V630* | ^m *am Rande Nota V630* **92** ⁿ iudicatio *V630*; *P9629*; *diuidicatio korr. aus* *diuiditio S105* | ^o vel damnatio *fehlt I83*; *SG670*; *Bcan4*; *S105* **93** ^p *am Rande* digna et iusta *VD38* | ^q recta *I83*; *Bcan4* | ^r ulla *Bcan4* | ^s *am Rande Nota V630* **95** ^t david *SG670*

89 **90** Nemo... usurpet] *Ben. II. 301. III. 151. (c. 20. conc. III. Carth.)*. **90–95** nec... damnabitur] *c. 15. Angilr. (Ben. III. 308. confl. ex c. 21. tit. et text. conc. III. Carth. H., c. 22. conc. Ant. D., interpr. c. 2. C. Th. IV. 16). Cf. Sixt. II. pp. 6, Iul. 12.* **96–97** Ne... tui] *Prov. XXII. 28.*

78 **79** non... iudicantur] **Anselm v. Lucca XII,19** (s. auch 26-28; 29f.) (non] *Hi vero non*); **Polycarpus VII,1,23** (s. auch 26-28; 29f.) (non] *Hi vero non*). **89–97** Nemo... tui] **Coll. Ans. ded. X,30**; **Sentenzen c. 193**; **Anselm v. Lucca VI,115** (*Inskription: Caelestini papae*); **Ivo, Decr. V,236**; **Gratian C. IX, q. 2, c. 1** (*iudicare*] *iudicare vel ordinare*; *diuidicatio*] *iudicatio vel ordinatio*). **89–113** Nemo... confirmatum] **Regino II,304** (*quoque fehlt*; *vel damnatio fehlt*; *aliquidve agere fehlt*) **89–129** Nemo... administratione] **Ps.-Remedius c. 45.**

P102 BIII3: XIII Ut nullus primas^u vel metropolitanus aliquid
 agat de ecclesiis vel parrochiis comprovincialium
 episcoporum et de eorum^v causis sine consilio ipsorum^w
 omnium et nec ipsi aliquid agant sine eius^x consilio nisi
 105 quantum ad proprias pertinent parrochias
 [H. 13] <BIII3, f. 69vb> Nullus^y autem primas^z vel
 metropolitanus^a diocesiani^b <P9629, f. 14v> ecclesiam
 vel [parrochianum^c aut aliquid^d eius parrochiae^e
 praesumat <I83, f. 83ra> excommunicare vel iudicare^f 10
 110 aliquidve^g agere] absque eius consilio vel iudicio, sed
 hoc^h observetⁱ, [quod ab apostolis ac patribus et
 praedecessoribus nostris est^j statutum^k et a nobis]
 confirmatum, id est,
 115 VD38: Quod metropolitanus gradus sui periculo subiacet si
 aliquid agit de causis comprovincialium episcoporum sine
 ipsorum consilio
 si quis metropolitanus epis[copus, nisi quod ad suam
 solummodo propriam pertinet parrochiam, sine]
 consilio^l et voluntate omnium comprovincialium^m 20
 120 episcop[orum extra aliquid agereⁿ temptaverit, <E97, f.

101 ^u primus P102 **103** ^v ipsorum BIII3 | ^w consilio ipsorum]
 eorum consilio BIII3 **104** ^x eis P102 **106** ^y am Rande Nota
 V630; am Rande drei Punkte N442 | ^z primates O93; V630; P9629
107 ^a metropolitanorum BIII3 | ^b diocesiani] diocesi eam eius
 korr. aus diocesiani SG670; diocesanei P102 **108** ^c parrochiam
 SG670; S105 | ^d aliquid] aliquem de V630; E97; aliquem P102;
 BIII3 | ^e parrochia I83; E97; parrochia korr. aus parrochiam V630
109 ^f diiudicare VD38; P102; BIII3 **110** ^g aliquidve] aliquid vel
 I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BIII3 **111** ^h hoc observet] ob
 hoc servet I83; VD38; P102; BIII3 | ⁱ servet Bcan4; observent E97
112 ^j est statutum] constitutum est E97 | ^k statutum korr. aus
 statum V630 **119** ^l concilio I83; Bcan4 | ^m cumprovincialium Bcan4
120 ⁿ agere korr. aus legere SG670; legere S105

113–136 id...saecula] c. 43. Angilr. aut Ben. III. 358. (c. 9. 13. conc.
 Antioch., Matth. XX. 28. 26, c. 35. apost.). Cf. Luc. 3, Iul. 12.

106–113 Nullus...confirmatum] Ivo, Decr. V,100 (autem fehlt).
106–122 Nullus...vacuum] Ivo, Pan. IV,27 (autem fehlt; vel] episcopus).
106–136 Nullus...saecula] Gratian C. IX, q. 3, c. 7 (autem fehlt; vel]
 episcopus). **106–152** Nullus...prohibetur] Coll. Ans. ded. I,79; Coll.
 Ans. ded. I, 87; Burchard I,66; Ivo, Pan. IV,28 (Inskription: Coelestinus
 episcopis Gall.); Polycarpus II,24,4. **117–122** si...vacuum] Regino
 II,305; Sentenzen c. 192. **117–165** si...conceditur] Ivo, Decr. V,101
 (quis] quis vero).

223> gradus^o sui peri]culo subiacebit, et quod egerit, 229
 irritum^p habeatur et vacuum. Sed quicq[uid de^q
 provincialium coepisco]porum^r causis eorumque
 ecclesiarum et clericorum atque saecularium
 necessitatibus^s agere aut disponere necesse <SG670, p. 125
 152a> fuerit, hoc cum omnium consensu
 provincialium^t agatur pontificum, non aliquo
 dominationis fastu^u ^v, sed humillima et concordi
 administratione^w, sicut dominus ait: Non veni
 10 ministrari, sed ministrare. Et alibi: Qui maior est 130
 <BII13, f. 70ra> vestrum^x, erit minister vester, et
 reliqua. Similiter^y et ipsi^z comprovinciales episcopi
 cum eius^a consilio^b, nisi quantum ad proprias pertinet^c
 parrochias^d, agant iuxta^e sanctorum constituta patrum,
 ut uno animo, uno ore concorditer^f ^g sancta 135
 glori<VD38, f. 75va>ficetur trinitas in saecula.
 Nullus^h primas,

I83: Valde utilia

<I83, f. 83rb> nullus metropolitanus nullusqueⁱ
 20 reliquorum^j episcoporum alterius adeat civitatem aut 140
 ad possessionem accedat, quae ad eum non^k pertinet
 et alterius episcopi^l est parrochiae^m super cuiusquamⁿ ^o
 dispositione nisi vocatus <V630, f. 40rb> ab eo, cuius
 iuris^p esse^q dinoscitur,

I83: Quod nihil episcopus in altera parrochia usurpet 145

121 ^o am Rande Nota V630 122 ^p am Rande vanum inutile
 VD38 | ^q d S105 123 ^r episcoporum I83; SG670; Bcan4;
 S105 125 ^s necessarium I83; VD38; SG670; Bcan4; P102;
 BII13; S105 127 ^t comprovincialium korr. aus provincialium
 N442; comprovincialium E97 128 ^u am Rande superbia
 VD38 | ^v fastu korr. aus fastum V630; fastu korr. aus factu
 SG670 129 ^w am Rande servitute dispositione VD38 131 ^x
 vester VD38 132 ^y am Rande N I83 | ^z ipsi fehlt VD38
 133 ^a eis V630 | ^b consilio] consilio nichil korr. aus consilio
 E97 | ^c pertinent V630; P9629; Bcan4; E97 134 ^d
 porrochias N442 | ^e iuxta korr. aus iusta VD38 135 ^f am
 Rande communiter VD38 | ^g concorditer korr. aus conditer
 VD38 137 ^h am Rande Nota V630 139 ⁱ nullus Bcan4 140 ^j
 leliquorum VD38 141 ^k non korr. aus no N442; non fehlt
 I83 142 ^l episcopi est korr. aus episcopi O93 | ^m parrochia
 N442; VD38; E97; P102; BII13 | ⁿ am Rande alicuius
 VD38 | ^o cuiusquam] cuiusquam rei korr. aus cuiusquam
 —SG670 144 ^p am Rande potestatis VD38 | ^q est V630
 137–157 Nullus... iudicabit^l] Anselm v. Lucca VI,114 (Inskription:
 Caelestini papae; autem fehlt; vel] episcopus). 137–158 Nullus...
 poterit] Sentenzen c. 194.

230 ~~¶~~ quiddam^s ibi^t disponat vel ordinet aut iudicet, si
sui gradus honore potiri^u volue<SG670, p. 152b>rit.
Sin aliter praesumpserit, damnabitur, <S105, f. 61v>
et non solum ille, sed cooperantes^v eique
150 consentientes, <N442, f. 39ra> quia sicut ordinatio, ita
eis^w et iudicatio^x et aliarum rerum dispositio^y
prohibetur.

Bcan4: XIII

155 *P102*; *BIII3*: XIII Episcopus ubi vel^z ordinare non potest
nec poterit iudicare Item de uxore episcopi id est ecclesia 10
[H. 14] Nam^a qui ordinare non poterit^b, qualiter
iudicabit^c? Nullatenus procul dubio iudicabit aut
iudicare poterit, quoniam, sicut alterius uxor nec^d
adulterari ab aliquo vel iudicari aut disponi nisi a
160 proprio viro eo vivente permittitur, sic nec uxor^e
episcopi^f, quae^g eius ecclesia vel^h parochia
indubitanter intellegitur, eoⁱ vivente <BIII3, f. 70rb>
absque^j eius iudicio et voluntate alteri^k iudicare vel
disponere aut eius concubitu^l frui, id est ordinatione,
165 ullatenus^m concediturⁿ. Unde ait apostolus^o: Alligata 20

146 ^r am Rande Nota I83 | ^s quicquam N442; E97; quiddam
korr. aus quidam P102 | ^t ibi fehlt V630 **147** ^u am Rande frui
habere VD38 **149** ^v interlinear simul VD38 **151** ^w eius SG670;
P102; S105 | ^x vindicatio BIII3; iudicio S105 | ^y dispotio BIII3
154 ^z vel fehlt BIII3 **156** ^a Nam korr. aus Num S105 | ^b potuerit
I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BIII3; S105 **157** ^c iudicabit
korr. aus iudicabitur SG670 **158** ^d nec adulterari korr. aus
nedulterari VD38 **160** ^e uxorem VD38; E97; P102; BIII3 **161** ^f
christi SG670; S105 | ^g qui O93; N442; I83; S105; que korr. aus
qui SG670 | ^h vel] vel ei I83 **162** ⁱ et Bcan4 **163** ^j ab I83;
Bcan4 | ^k alteri korr. aus alteri voluntate alteri V630; alteri korr.
aus altere VD38; alter korr. aus aliter SG670; alter Bcan4; S105
164 ^l concubitu korr. aus concubitus SG670 **165** ^m ullatenus
korr. aus nullatenus SG670; nullatenus S105 | ⁿ concedatur
SG670 | ^o apostolus korr. aus apostolos VD38

156–158 Nam...poterit] c. 22. i. f. Antioch. **165–167** Alligata...viri] I
Cor. VII. 39.

156–179 Nam...privabitur] *Coll. Ans. ded. II,76*. **158–176** quoniam...
nupserit] *Regino I,254* (sponsa episcopi] Ecclesia, quae uxor sacerdotis
dicitur); *Burchard III,49* (sponsa episcopi] Ecclesia, quae uxor sacerdotis
dicitur) *Ivo, Decr. III,53* (sponsa episcopi] Ecclesia, quae uxor sacerdotis
dicitur). **158–193** sicut...utilitatis] *Sentenzen c. 187* (iudicio] consilio;
utilitatis] aut necessitate, ut dictum est, aut utilitate); *Anselm v. Lucca*
VI,99; *Polycarpus I,10,2* (iudicio] consilio; utilitatis] aut necessitate, ut
dictum est, aut utilitate); *Gratian C. VII, q. 1, c. 39* (iudicio] consilio;
utilitatis] aut necessitate aut utilitate, ut dictum est).

	prohibete ^z , quod ^a b eas ^c et divinae et saeculi ^d <Bcan4, f. 69r> prohibent leges. Leges ergo divinae haec agentes et eos, qui ex ^e eis prodeunt ^f , non solum eiciunt ^g , <BIII3, f. 70va> sed et maledictos appellant. Leges vero ^h saeculi infames ⁱ tales vocant et <I83, f. 83vb> ab hereditate re<SG670, p. 153b>pellunt.	233 205
	VD38: De consanguineorum prohibenda coniunctione Nos vero sequentes patres nostros infamia ^j eos ^k notamus et infames esse censemus ^l , quia infamiae ^m maculis ⁿ o sunt aspersi.	210
10	Nec ^p eos viros ^q vel ^r accusationes ^s , <VD38, f. 76ra> quas ^t leges saeculi reiciunt ^u , suscipere debemus. Eos autem consanguineos dicimus, quos divinae et imperatorum ^v w ac ^x y Romanorum atque Graecorum leges consanguineos appellant et ^z in ^a hereditate ^b suscipiunt nec repellere possunt.	215
	I83: De pellendis coniunctionibus consanguineorum Bcan4: De non ^c legitimis coniunctionibus S105: De eo qui non est legitime coniunctus	220

204 ^z prohibete *korr. aus* prohibete O93; prohibete *korr. aus* prohibete V630; prohibete P9629 | ^a qd O93 | ^b quod eas] quando has V630; P9629; E97 | ^c eas et] etiam SG670; S105 | ^d sanctae I83; SG670; Bcan4; P102; BIII3; S105; sancti VD38 **206** ^e ex *fehlt* I83 | ^f prodeant P9629 **207** ^g am Rande expellunt VD38 **208** ^h ergo V630; P9629; E97 | ⁱ interlinear turpes VD38 **211** ^j infamia eos] infamias I83; infamia eos *korr. aus* infamias Bcan4 | ^k eos *korr. aus* eius V630; eos *fehlt* I83 **212** ^l interlinear iudicamus VD38 | ^m interlinear turpitudinis VD38 **213** ⁿ maculi I83; maculis *korr. aus* maculas P102 | ^o maculis sunt *korr. aus* maculis V630 **214** ^p Ne I83; Nec *korr. aus* Ne Bcan4 | ^q viro VD38 | ^r in *korr. aus* vel SG670 | ^s accusatores V630 **215** ^t quas leges *fehlt* VD38 | ^u am Rande reppellunt VD38 **217** ^v imperatorum *korr. aus* imperator P102 | ^w imperatorum ac] imperatorum *korr. aus* imperatorum ac P9629 | ^x ac *fehlt* SG670; S105 | ^y ac Romanorum *fehlt* V630 **218** ^z et in *korr. aus* et Bcan4 | ^a in *fehlt* I83; SG670; S105 | ^b hereditatem VD38; SG670; Bcan4; P102; BIII3; S105 **221** ^c non legitimis coniunctionibus *korr. aus* legitime coniunctione Bcan4

208–212 Leges...notamus]‡ interpr. c. 3. C. Th. III. 12. (cf. Ben. II. 410).
214–215 Nec...debemus] Ben. II. 381. III. 108. 307. (c. 96. conc. Afric).
Cf. Angilr. c. 9, Praef. 7, Telesf. 4, Steph. 7, Euseb. 2, Iul. 7, 12, Fel. II. pp. 12. xv., Dam. 14.

235
 quoque infamiam^m, <N442, f. 39rb> quaⁿ o sunt^{p q} 235
 aspersi^r, delere non possumus, sed animas eorum per
 poenitentiam publicam et ecclesiae^s satisfactionem^t
 sanare cupimus, quia manifesta^u peccata non sunt 245
 occulta correctione^{v w} purganda.
 O93: in praesonis accusantium
 V630: De accusatoribus
 P9629: Qui acusare nequeunt
 Bcan4: XVII 250
 10 P102; BIII3: XVII De accusatoribus et testibus
 S105: De mutatione sedis
 <P9629, f. 15r> [H. 17] <BIII3, f. 70vb> Omnes
 ergo, qui in [recta fide suspecti sunt,
 S105: Qui accusare nequeunt 255
 in^x accusationem^y sacerdotum et eorum, super quorum
 fide^z non] hesitatur^a, minime recipiantur^{b c} [et in
 testimonio humano dubii habeantur. Infirmari ergo^d
 oportet eorum vocem^e,] de quorum fide dubitatur^f, nec
 eis omn[ino <VD38, f. 76rb> esse^g credendum, qui^h 260
 20 rectam fidem ignorant. Quaerendumⁱ est ergo] in
 iudicio, cuius sit conversationis et^j fidei is^{k l}, qui

242 ^m infamiam *korr. aus* infamiem V630; infamiem P9629 | ⁿ qua sunt] quas O93; P9629; I83 | ^o qua sunt aspersi] qua aspersi sunt *korr. aus* quas aspersi Bcan4 | ^p sunt *fehlt* VD38 | ^q sunt aspersi] aspersi sunt SG670; P102; BIII3; S105 243 ^r asperi VD38 244 ^s aeclaesiis P9629 | ^t satisfactione VD38 245 ^u manifestata Bcan4 246 ^v *am Rande* emendatione VD38 | ^w correptione Bcan4 256 ^x *am Rande* | ^y accusatione V630; P9629; VD38; SG670; E97; S105 257 ^z fidem Bcan4 | ^a *interlinear* dubitatur VD38 | ^b recipiatur O93 | ^c recipiantur *korr. aus* recipiatur P9629 258 ^d ergo oportet *korr. aus* ergo Bcan4 259 ^e voce VD38 | ^f dubitabatur VD38 260 ^g est SG670 | ^h quia SG670 261 ⁱ *am Rande* z V630; *am Rande* N I83 262 ^j ac I83; VD38; SG670; Bcan4; S105 | ^k is *fehlt* V630 | ^l is, qui accusat, et is, qui accusatur, quoniam hi, qui non sunt rectae conversationis ac fidei *fehlt* VD38

245–246 quia...purganda] Isid. sent. III. 46. no. 13. aut conc. Aquisgr. a. 816. libr. I. c. 36. Cf. Greg. ep. ad Felic. 253–261 Omnes...ignorant] Ben. I. 335. III. 176. (c. 64. conc. Tol. IV.). 254 255 qui...sunt] cf. Pii 5, Fab. 5. 259–261 nec...ignorant] cf. c. 3. Angilr., Sixt. I. pp. 3, Fab. 5, Iul. 12. 261–263 Quaerendum...accusatur] c. 96. conc. IV. Carth. aut Ben. III. 110, add. III. 11. (Cf. Fel. I. pp. 12.)

253–297 Omnes...solet] Coll. Ans. ded. III,57; Burchard I,171 (permittuntur ... natu] permittendi sunt eos); Ivo, Decr. V, 289 (maiores natu] eos). 261–269 Quaerendum...accusationem] Gratian C. II, q. 7, c. 18.

236 ~~223~~ ~~accusat~~, [et is, qui accusatur^m, quoniam hi, qui non
sunt rectaeⁿ] conversationis ac^o fidei, et quorum vita
265 <SG670, p. 154b> est accusabilis, non permittuntur^p
maiores [natu accusare,

BIII3: De legitima coniunctione

nec^q quorum fides^r, vita] et libertas nescitur, neque
viles personae in eorum recipiantur^s accusationem.
270 Rimandae^t vero sunt accusatorum enucleatim^u
personae, qui sine scripto difficile, per scriptum autem
numquam recipiantur^v, quia^w per^x scripturam nullus
<I83, f. 84rb> accusari^y potest, sed propria voce et
praesente eo, quem accusare voluerit^z, suam^a quisquis^b
275 ^c agat accusationem^d, nec^e absente eo, quem^f accusare^g
voluerit^h, quicumque accusatoriⁱ credatur^j. Similiter

10

263 ^m accusatur *korr. aus* accasatur *S105* **264** ⁿ rectae *korr. aus*
recta *V630* | ^o et *BIII3* **265** ^p permittunt *S105* **268** ^q *am Rande* N
SG670 | ^r fides vita *korr. aus* fides *O93* **269** ^s recipiantur
P9629 **270** ^t *am Rande* z *V630*; *am Rande* inquirende *VD38* | ^u
am Rande aperte sublimiter *VD38* **272** ^v recipiantur *korr. aus*
recipiatur *I83*; rapiantur *S105* | ^w quia per *korr. aus* quia *V630*;
SG670; *BIII3* | ^x per *fehlt* *S105* **273** ^y accusare *VD38*; *P102*;
BIII3; accusari *korr. aus* accusare *Bcan4* **274** ^z voluerint *Bcan4*
^a suam quisquis agat accusationem, nec absente eo, quem
accusare voluerit *fehlt* *VD38*; *P102*; *BIII3* | ^b *interlinear* que
SG670; *interlinear* quisque *E97* **275** ^c quiquis *I83* | ^d accusatione
I83; accusationem *korr. aus* accasationem *S105* | ^e nec absente eo
quem accusare voluerit, quicumque accusator credatur *fehlt*
Bcan4 | ^f quem accusare voluerit, quicumque accusator credatur.
Similiter testes *fehlt* *SG670*; *S105* | ^g accusare voluerit, quicumque
accusator credatur. Similiter testes per quamcumque scripturam
testimonium non proferant, sed praesentes, quae viderunt et
noverunt, veraciter *fehlt* *I83* **276** ^h voluerint *Bcan4* | ⁱ *am Rande*
credatur *VD38* | ^j credat *VD38*

263–266 quoniam... accusare] Cap. ecclesiast. a. 789. c. 35. aut Ben. I.
74. III. 111. Cf. Pont. 9, Fab. 13, 25, Steph. 12 (Fel. I. pp. 12.), Sixt.
III. pp., Pelag. II. pp. ep. 3. (c. 13. Angilr.). **268 269** nec... nescitur] Ben.
II. 359. III. 112. aut c. 13. Angilr. Cf. Fab. 13, 25, Steph. 12, Sixt. III. pp.,
Pelag. II. pp. ep. 3. **268–269** neque... accusationem] Cap. eccles. a. 789.
c. 45. aut Ben. II. 362. aut c. 13. Angilr. Cf. Anacl. 19, Fab. 25, Sixt. III.
pp. **270 271** Rimandae... accusatorum] sec. c. 17. conc. Afric. aut Ben.
III. 97. **271–281** qui... noscuntur] sec I. Visig. II. 4. 5. aut Ben. II. 147.
345. Cf. Dam. ad Ital. **272–274** per... voluerit] Cf. Steph. 8.

270–304 Rimandae... prudentiae] **Sentenzen c. 48; Anselm v. Lucca**
III, 53; Polycarpus V, 1, 13. **271–276** qui... credatur] *vgl. Gratian C. II,*
q. 8, c. 1; vgl. Gratian C. II, q. 8, c. 5 dict. p. **274–276** praesente...
credatur] *vgl. Gratian C. III, q. 9, c. 3.*

237
 testes per quamcumque^k scripturam^l testimonium^m non
 proferantⁿ, sed praesentes, quae^o viderunt et noverunt,
 veraciter testimonium dicant^p. Nec^q de aliis causis vel
 280
 negotiis testimonium dicant, nisi de his, quae sub
 praesentia eorum acta^r esse noscuntur.
 V630: De consanguineis non recipiendis in testimonium
 P9629: parentes adversus extran[eos] testimonium non proferant
 sed adv[...]
 285
 I83; BIII3: Ut consanguinei accusatoris^s adversus extraneos
 10
 testimonium non dicant
 Bcan4: Ut consanguinei accusatoris adversus extraneos
 testimonium non dicant
 Accusatoris^t ^u vero consanguinei adversus extraneos
 testimonium^v non dicant, <BII13, f. 71ra> nec
 290
 familiares vel de^w domo prodeuntes, sed si voluerint
 et invicem consenserint^x, inter^y ^z se parentes
 tantummodo testificentur, et non in alios. Nec
 accusatores vel testes suspecti recipiantur^a, quia^b
 295
 propinquitatis^c et familiaritatis ac <S105, f. 62r>
 20
 domi<SG670, p. 155a>nationis affectio^d veritatem^e
 impedire^f solet.

277 ^k quamcumque *fehlt* SG670; S105 | ^l scriptura *Bcan4* | ^m
 testimonium non proferant, sed praesentes, quae viderunt et
 noverunt, veraciter *fehlt* VD38; SG670; *Bcan4*; P102; BIII3;
 S105 278 ⁿ proferant, sed praesentes, quae viderunt et noverunt,
 veraciter testimonium *fehlt* *Bcan4* | ^o quam O93; P9629 279 ^p
 dicunt O93; dicent *Bcan4* | ^q Nec de aliis causis vel negotiis
 testimonium dicant *fehlt* BIII3 281 ^r *am Rande* facta VD38
 285 ^s accusatores BIII3 289 ^t *am Rande* z V630 | ^u Accusatores
 VD38; SG670; *Bcan4*; P102; BIII3; S105; Accusatoris *korr. aus*
 Accusatores P9629; E97 290 ^v testimonium *korr. aus*
 testimonium di P102 291 ^w de] de una *korr. aus* de SG670
 292 ^x consenserint *korr. aus* senserint O93 | ^y er I83 | ^z inter se
korr. aus inter SG670 294 ^a repiantur S105 | ^b Quia *korr. aus*
 Qui S105 295 ^c propinquitatis *korr. aus* propinquitates BIII3;
 propinquitatis *korr. aus* propinquitatis S105 296 ^d affectio *korr.*
aus affitio P9629 | ^e veritatem *korr. aus* veritatis P9629; veritatis
 I83; veritati SG670; *Bcan4*; S105 297 ^f impediri P9629

289–290 Accusatoris... dicant] sec. I. Visig. II. 4. 12. tit. aut Ben. II. 348.
 tit. 290–297 nec... solet] sec. I. Rom. Visig. Pauli rec. sent. V. 17. s. 1.
 et interpr. s. 3. (Cf. Steph. 11.) 294–295 quia... propinquitatis] Cf.
 Euseb. 3, Fel. II. pp. 12. xi.

277–281 testes... noscuntur] Ivo, Pan. IV,93; Gratian C. III, q. 9, c. 15.
 289–293 consanguinei... alios] Gratian C. III, q. 5, c. 1 (consanguinei]
 consanguinei accusatores). 289–304 consanguinei... prudentiae] Ivo,
 Pan. IV,85. 294–304 accusatores... prudentiae] vgl. Gratian C. III, q.
 5, c. 12.

P102; BIII3: XVIII^g De amore carnali et timore et avaritia
 300 atque dolo
 [H. 18] Amor^h carnalis et timor atque avaritia
 plerumque sensus <V630, f. 40rb> hebetantⁱ humanos
 et pervertunt opiniones, ut quaestum^j pietatem putent
 et pecuniam quasi mercedem prudentiae.
 305 Nemo enim <E97, f. 44ra> in dolo loquatur ad
 proximum <VD38, f. 76vb> suum, fovea^k alta est os
 malivoli, innocens dum^l credit^m facile, cito labiturⁿ.
 Sed iste lapsus^o <Bcan4, f. 69v> resurgit^p, <I83, f.
 84va> et^q tergiversator^r s suis artibus^t u praecipitatur^v
 310 ^w, unde numquam exiliat^x atque evadat.

N442: De remissione peccati post lapsum

Ponderet^y ergo unusquisque^z sermones suos, et quod
 sibi loqui non vult, alteri non loquatur, unde bene
 sacra ait^a scriptura: <N442, f. 39va> Quod tibi non
 315 vis fieri, alteri^b ne facias.

P9629: De personis acusantium

Nos enim tempore indigemus^c, ut aliquid maturius^d
 agamus, nec^e praecipitemus consilia et opera nostra
 neque ordinem^f corrumpamus.

320 S105: De lapsu sacerdotis

299 ^g XVII BIII3 **301** ^h Amor] amor vero *korr. aus* amor E97
302 ⁱ habetant *korr. aus* habeant P9629; orbitant I83; Bcan4; habent
 VD38; P102; BIII3 **303** ^j interlinear lucrum VD38 **306** ^k am
 Rande Nota I83 **307** ^l dum *korr. aus* dum dum P102 | ^m credit
korr. aus crediti P9629; reddit P102 | ⁿ interlinear cadit VD38
308 ^o lapsus] lapsus non *korr. aus* lapsus SG670 | ^p surgit V630
309 ^q et *fehlt* I83 | ^r interlinear vel actibus P9629; interlinear
 astutus VD38 | ^s tergiversator] tergit versator Bcan4; tegiversator
 P102 | ^t interlinear vel actibus P9629 | ^u actibus SG670; S105 | ^v
 interlinear mergitur VD38 **310** ^w praecipitatur *korr. aus*
 praecipiat *O93*; precipitatur *korr. aus* precipatur V630;
 praecipatatur I83 | ^x interlinear surgat VD38 **312** ^y am Rande drei
 Punkte N442; am Rande mesuret temperet VD38 | ^z unusquisque
 S105 **314** ^a ait *korr. aus* agit N442 **315** ^b alteri *korr. aus* ateri
 SG670 **317** ^c am Rande Necessarium habemus VD38 | ^d
 interlinear festinantius VD38 **318** ^e ne P102 **319** ^f ordinem *korr.*
aus ordanem SG670

301–304 Amor... prudentiae] Ambros. ep. 2. ad Syagr. no. 15. (2, 758).

305–312 Nemo... suos] Ambros. ep. 2. ad Syagr. no. 15. (2, 758).

314–315 Quod... facias] Tob. IV. 16. **317–319** Nos... corrumpamus] Ambros. ep. 44. ad Horont. no. 2. (2, 976).

312–446 Ponderet... sacrificiis] Gratian D. L, c. 14 (et ... vivat *fehlt*; Lacrimarum ... peccata *fehlt*; sed ... bonum *fehlt*).

	323	sed si aliquis lapsus quoquo modo fuerit, portemus	239
		eum et fraterno corripimus affectu, sicut ait beatus apostolus:	
		VD38: Quod sacerdotes qui lapsi fuerint ad pristinum possint redire gradum	325
		<BII13, f. 71rb> Si praeoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui spiritales estis, <SG670, p. 155b> instruite huiusmodi in spiritu lenitatis considerans teipsum, ne et tu tempteris. Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi.	330
10		P9629: De lapsu sacerdotis I83: Salubria Bcan4: XVIII	
		P102; BII13: XVIII De sancto david qui post crimina egit poenitentiam et in honore permansit	335
		[H. 19] Porro sanctus David de criminibus mortiferis egit poenitentiam et tamen in honore <O93, f. 16rb> permansit. Beatus quoque Petrus amarissimas lacrimas fudit, quando dominum negasse poenituit, sed tamen apostolus permansit. Et dominus per prophetam peccantibus pollicetur w dicens:	340
20		S105: de lapsu sacerto[tis] <VD38, f. 76vb> Peccator in quacumque <I83, f.	

321 s aliquid S105 | h am Rande ceciderit VD38 | i quoque P9629; quo S105 | j modo fuerit korr. aus modo O93 | k portemus] non perdamus korr. aus perdemus V630 322 l sed V630 | m corripimus korr. aus corrumpamus V630 | n am Rande caritate benivolentia VD38 327 o alico P9629 328 p instruite huiusmodi korr. aus instruite N442 336 q am Rande Nota I83; am Rande N SG670 | r crimibus N442 339 s tamen korr. aus tamen ab P102 340 t permansit korr. aus mansit O93 | u pe P9629 341 v interlinear promittit VD38 | w pollicetur korr. aus pollietur S105 343 x am Rande Nota S105

326–330 Si...Christi] Galat. VI. 1.2. 336–338 Porro...permansit] August, ep. 185. c. 10. no. 45. (2, 661). 343–345 Peccator...recordabor] Ezech. XVIII. 22.

321–376 Sed...posse] Burchard XIX,42. 321–414 Sed...deo] Ps.-Remedius c. 46 (Lacrimarum – Christi fehlt) 321–361 si...caelo] Bonizo V,46 (aliquis] aliquis sacerdos; quoquo modo fehlt). 321–380 si...contribulatus] Ivo, Decr. VI,48. 336–345 Porro...recordabor] Coll. Ans. ded. II,132. 336–385 Porro...ira] Sentenzen c. 199. 336–446 Porro...sacrificiis] Ivo, Pan. III,148 (Qui ... subvenire fehlt; Penes ... peccatum fehlt; Unde – bonum fehlt). 336–449 Porro...vestrae] Coll. Ans. ded. II,133; Polycarpus IV,41,1.

240 ~~§476~~ > die conversus ingemuerit^y, omnium iniquitatum
345 illius amplius non recordabor.

V630: De his qui putant sacerdotes post lapsum domino
ministrare non posse si dignam egerint poenitentiam

I83: Quot sacerdotes post lapsum ministrare possunt

Bcan4: XX Quod sacerdos post lapsum ministrare possunt

350 P102; BIII3: XX Quod sacerdotes domini et reliqui fideles post
lapsum si dignam egerint penitentiam redeant ad pristin
hones

[H. 20] Errant^z ^a ^b enim, qui putant sacerdotes post
lapsum, si^c condignam^d egerint^e poenitentiam, domino
355 ministrare^f non posse et suis honoribus frui, si
bonam^g ^h deinceps vitam duxerintⁱ et suum
sacerdotium condigne^j ^k custodierint^l. Et ipsi, qui hoc
putant, non solum errant^m, sed etiamⁿ traditas
ecclesiae claves disputare^o ^p et agere^q videntur, de
360 quibus dictum est: <SG670, p. 156a> Quaecumque
solveritis^r in^s terra, erunt soluta et in caelo, alioquin
haec sententia aut <S105, f. 62v> domini non est aut^t
vera^u. Nos^v vero indubitanter tam domini <BIII3, f.
365 71va> sacerdotes quam reliquos fideles post dignam
satisfactionem posse^w redire^x ad honores credimus
testante domino per prophetam: Numquid qui cadit^y

10

20

344 ^y ingemuerit *korr. aus* ingemerit S105 **353** ^z *am Rande* Nota
V630 | ^a Errant *korr. aus* Erant V630; Errant *korr. aus* Errat VD38
^b Errant enim *korr. aus* Errant S105 **354** ^c *am Rande*
unleserliche Rubrik BIII3 | ^d dignam I83; Bcan4 | ^e egerit VD38
355 ^f ministrare non posse] non posse ministrare P102 **356** ^g
bona O93; I83; Bcan4 | ^h bonam deinceps vitam duxerint] vitam
duxerint deinceps bonam E97 | ⁱ duxerint et suum sacerdotium
condigne custodierint *kor. aus* duxerint VD38 **357** ^j *interlinear*
sicut decet VD38 | ^k condigne *korr. aus* digne O93 | ^l custodierint
korr. aus costodierint I83 **358** ^m errant *korr. aus* erant O93 | ⁿ
etiam] etiam contra *korr. aus* etiam V630 **359** ^o dissipare *korr. aus*
disputare P9629; dissipare SG670; S105 | ^p diputare et agere]
despicere E97 | ^q abigere SG670; S105 **361** ^r solveris I83; VD38;
SG670; Bcan4; P102; BIII3; S105 | ^s in terra] super terram
P9629 **362** ^t aut] aut non S105 **363** ^u vera] vera est N442 | ^v *am*
Rande Nota V630; *am Rande* N SG670 **365** ^w posse redire]
redire posse I83; Bcan4 | ^x revocari SG670; S105 **366** ^y dormit
SG670; S105

353–361 Errant... caelo] sec. August, 185. c. 10. no. 45. (2, 661).

364–380 post... contribulatus] Greg. M. ep. IX, 59. (2, 969).

366–367 Numquid... resurgat] Gratian D. L, c. 24.

non^z adiciat^z, ut resurgat, et qui aversus^a est, non 241
 revertetur^b? Et alibi: Nolo, inquit dominus^c, mortem
 peccatoris, sed ut convertatur et vivat. Et propheta
 David poenitentiam^d agens dixit: Redde mihi <E97, f. 370
 44rb> laetitiam salutaris tui et spiritu principali
 confirma^e me. <V630, f. 41ra> Ipse namque post^f
 poenitentiam et alios docuit et^g sacrificium deo obtulit
 dans exemplum <VD38, f. 77ra> doctoribus sanctae 375
 ecclesiae, si lapsi^h fue<I83, f. 85ra>rint etⁱ condignamⁱ
 10 poenitentiam^k deo gesserint^l, utrumque facere posse.
 Docuit enim, quando dixit: Doceam iniquos vias tuas,
 et impii^m <SG670, p. 156b> adⁿ te convertentur^o. Et
 sacrificium deo pro^p se obtulit, dum^q dicebat:
 Sacrificium deo spiritus contribulatus. Videns enim^r 380
 propheta^s scelera sua mundata per poenitentiam
 <P9629, f. 15v> non dubitavit^t [praedicando et
 domino libando^u curare aliena. Lacrimarum ergo
 effusio movet^v animi passionem.] Satisfactione^w x
 20 autem impleta avertitur^y [animus ab ira. Qui enim 385
 non^z ignoscit^a alteri, quomodo sibi^b putat^c] subvenire^d?
 Superabundant^e ergo peccata, s[uperabundet^f et
 misericordia, quoniam apud dominum mi]sericordia^g et

367 ^z adiciet *N442; VD38; SG670; BIII3; S105*; adhiciet *P102* | ^a
 aversus *korr. aus* versus *I83*; aversus *korr. aus* adversus *P102*
368 ^b revertetur *korr. aus* revertitur *Bcan4* | ^c dominus *korr. aus*
 deum *P9629* **370** ^d poenitentiam] penitentiam a *VD38* **372** ^e
 confirma *korr. aus* confirmat *VD38* | ^f post *korr. aus* potest *VD38*
373 ^g et *fehlt VD38; P102; BIII3* **375** ^h *am Rande* peccaverint
VD38 | ⁱ ut *I83; Bcan4*; et *fehlt SG670; S105* | ^j condigna *N442*;
 condignam] cum dignam *I83; SG670; S105* **376** ^k poenitentia *O93*
^l gesserint *korr. aus* gesserit *VD38* **378** ^m impi *P9629* | ⁿ ad
korr. aus ad *SG670* | ^o convertentur *korr. aus* convertetur
BIII3 **379** ^p pro se *fehlt SG670; S105* | ^q cum *BIII3* **380** ^r enim
korr. aus enim per *VD38* **381** ^s prophetam *VD38*; propheta] per
 prophetam *P102; BIII3* **382** ^t dubitavit *korr. aus* dubitabit *P102*
383 ^u *interlinear* sacrificando *VD38* **384** ^v movet *korr. aus* monet
O93; movet *korr. aus* movit *P102* | ^w *interlinear* humiliatio
VD38 | ^x Satisfatione *P9629* **385** ^y evertitur *SG670; S105* **386** ^z
 non *fehlt I83; SG670; Bcan4; S105* | ^a *interlinear* parciit *VD38* | ^b
 sibi] sibi non *I83; SG670; Bcan4; S105* | ^c putant *Bcan4* | ^d
 subveniri *V630; P9629; E97; P102; BIII3; S105*; subveniri *korr.*
aus subvenire *SG670; Bcan4* **387** ^e Superabundant *korr. aus*
 Superabundat *SG670* | ^f superabundet *fehlt V630* **388** ^g
 misericordia] misericordia est *P102; BIII3*

242 ~~copiosa~~²²³ ^h apud eum redemptio. Penesⁱ dominum enim
390 [omnium abundantia est, quia dominus virtu]tum ipse^j
est rex gloriae. Ait enim^k apostolus: <BII13, f. 71vb>
Omnes^l peccav[erunt et egent gloria^m dei, iustifica]ti
gratisⁿ ° per gratiam ipsius, per redemptionem, quae
est in Christo Iesu, quem^p pr[oposu]it deus^q
395 propitiatorem^r per fidem <VD38, f. 77rb> in sanguine
ipsius ad ostensionem iustitiae <SG670, p. 157a>
suae^s propter remissionem praecedentium delictorum,
in sustentatione^t dei, ad ostensionem iustitiae^u <I83, f. 10
85rb> eius in hoc tempore, ut sit ipse ius<N442, f.
400 39vb>tus et iustificans eum, qui ex fide est Iesu^v
Christi. David^w enim dicit: Beati, quorum remissae
sunt iniquitates <Bcan4, f. 70r> et quorum tecta sunt
peccata. Beatus^x ^y, cui non imputavit^z dominus
peccatum. Mundatur^a ergo homo a peccato et resurgit
405 gratia^b dei a^c lapsu^d et in pristino manet officio iuxta
prae<S105, f. 63r>dictas auctoritates, videat^e, ne
amplius peccet, ut^f sententia^g evangelica^h maneatⁱ in
eo, quae^j ait: Vade et amplius noli peccare. Unde ait
apostolus: Non ergo regnet peccatum in vestro
410 mortali^k corpore, ut oboediatis concupiscentiis^l eius,

389 ^h *interlinear* plena VD38 | ⁱ *interlinear* apud VD38 **390** ^j ipse
est *korr. aus* ipse Bcan4 **391** ^k enim *korr. aus* enim enim
Bcan4 **392** ^l Omnes] Omnes enim P9629 | ^m gloriam I83; SG670;
gloria *korr. aus* gloriam E97; P102 **393** ⁿ *am Rande* sine merito
VD38 | ^o gratias O93 **394** ^p quem proposuit deus *korr. aus* quem
Bcan4 | ^q deus *korr. aus* dominus E97 **395** ^r propitiationem
SG670; E97; S105; propitiatorem *korr. aus* propotiatorem Bcan4
397 ^s eius P9629 **398** ^t *interlinear* patientia VD38 | ^u iustitiae *fehlt*
V630 **400** ^v Iesu Christi] in christo iesu P9629 **401** ^w Dadd
P9629 **403** ^x Beatus] Beatus vir P9629; I83; VD38; SG670;
Bcan4; P102; BII13; S105 | ^y Beatus, cui non imputavit dominus
peccatum *fehlt* V630 | ^z imputabit P9629; VD38; E97; P102; BII13
404 ^a Mundatus N442; SG670; S105; Mutatur P102 **405** ^b gratia
korr. aus gratiam P102 | ^c a lapsu] lapsus *korr. aus* lapsu V630 | ^d
interlinear casu VD38 **406** ^e Videat] Videat autem *korr. aus*
Videat SG670 **407** ^f et I83; SG670; Bcan4; S105 | ^g sententiae
P9629 | ^h evangelii V630; P9629; N442; E97 | ⁱ maneat *korr. aus*
manet V630 **408** ^j quae ait *fehlt* V630 **410** ^k martali N442 | ^l
concupiscentiis SG670

390–391 dominus... gloriae] Ps. XXIII. 10. **392–394** Omnes... Iesu]
Rom. III. 23–26. **401–404** David... peccatum] Rom. IV. 6. 7. 8.
406–408 videat... peccare] Ioann. VIII. 11. **409–425** Non... dico] Rom.
VI. 12–19.

~~sed~~ neque^m exhibeatisⁿ membra vestra arma iniquitatis 243
 peccato, sed exhibete vos tamquam^o ex mortuis
 viventes et membra vestra arma iustitiae <SG670, p.
 157b> deo. Peccatum enim vobis non dominabitur,
 non enim sub lege <E97, f. 44va> estis, sed sub 415
 gratia. Quid^p ergo? Peccavimus^q, quoniam non^r sumus
 sub lege, sed sub gratia^s? Absit. <VD38, f. 77va>
 Nescitis, quoniam^t, cui exhibetis vos servos^u ad
 oboediendum, servi estis eius, cui oboeditis^v, sive
 10 peccati <BII13, f. 72ra> ad mortem, sive oboeditionis 420
 ad iustitiam? Gratias autem <I83, f. 85va> deo, quod
 fuistis servi peccati, oboedistis autem ex corde in eam
 formam doctrinae^w, in qua^x traditi estis. Liberati^y
 autem^z a peccato servi^a b facti estis iustitiae,
 humanum^c <V630, f. 41rb> dico. Maius enim^d 425
 peccatum est iudicantis^e quam eius, qui iudicatur^f.
 Existimas^g autem^h hocⁱ, inquit^j apostolus, o homo
 omnis, qui iudicas^k eos, qui talia agunt et facis^l ea,
 quia tu effugies^m iudicium dei? An divitias bonitatis
 20 eius et patientiae et longanimitatis contemnis 430
 ignoransⁿ, quoniam benignitas^o dei ad poenitentiam te
 adducit? Secundum duritiam <SG670, p. 158a> autem
 tuam et impenitentem cor thesaurizas tibi iram in die
 irae et revelationis iusti iudicii dei, qui reddet
 unicuique secundum opera eius: his quidem, qui 435

411 ^m neque *korr. aus* eque VD38 | ⁿ exhibeatisti VD38 **412** ^o
 tamquam *korr. aus* tam P9629 **416** ^p Quid *korr. aus* Quod
 SG670 | ^q peccabimus V630; VD38; SG670; E97; P102; S105;
 Peccavimus *korr. aus* Peccabimus BII13 | ^r non *korr. aus* no N442
417 ^s gratiam P9629; gratiae S105 **418** ^t quoniam cui *korr. aus*
 quoniam O93 | ^u servos *fehlt* S105 **419** ^v oboedistis *korr. aus*
 oboeditis V630; oboeditis I83; VD38; Bcan4; P102; BII13 **423** ^w
 doctrinam O93; P9629; doctrinae *korr. aus* doctrina N442 | ^x
 quam SG670 | ^y Liberi Bcan4 **424** ^z autem a *korr. aus* autem
 BII13 | ^a servi] servi autem V630; servi *korr. aus* servi autem E97 | ^b
 servi facti *korr. aus* servi SG670 **425** ^c Humanum I83 | ^d enim
korr. aus enim pecca VD38 **426** ^e iudicantis *korr. aus* iudicatis
 P102 | ^f iudicat P102 **427** ^g Existimas I83; VD38; P102; BII13 | ^h
 autem hoc *korr. aus* autem Bcan4 | ⁱ hoc *fehlt* V630 | ^j inquit]
 quod ait SG670; S105 **428** ^k iudicas eos *korr. aus* iudicat vos
 VD38 | ^l facis *korr. aus* facit P9629 **429** ^m effugias *korr. aus*
 effugias VD38 **431** ⁿ Ignoras V630; I83; P9629; E97 | ^o benignitas
korr. aus benignitas SG670

425–426 Maius... iudicatur] Xyst. Pyth. s. 174. aut Ben. III. 372. aut c. 11
 (bis) Angilr. **427–443** Existimas... bonum] Rom II 3—10.

244 ~~Secundum~~ ¹⁰¹²²³ ~~secundum~~ patientiam boni^p operis gloriam et honorem
et incorruptionem quaerentibus vitam aeternam, his
autem, qui ex contentione^q et, qui non acquiescunt
veritati, credunt autem iniquitati, ira et indignatio,
440 tri<VD38, f. 77vb>bulatio et angustia in omnem
animam hominis operantis malum, Iudaei primum et
Graeci, <O93, f. 16va> gloria autem et honor et pax
<I83, f. 85vb> omni operanti bonum. Sententiam^r ^s,
fratres, quae misericordiam vetat^t, non solum tenere,
445 sed et^u audire refugite^v, quia potior^w est misericordia
omnibus holocaustomatibus^x et sacrificiis.
Consultis^y vestris^z breviter respondimus, quia^a
oppressos^b nimis et alios^c praeoccupatos^d <BII13, f.
72rb> iudiciis^e litterae nos invenere^f ^g vestrae.
450 Data VIII Idus Octob. Antonio^h et Alexandroⁱ cc.^j
conss.
O93, f. 16va; V630, f. 41 rb; N442, f. 39vb; I83, f.
85vb; VD38, f. 77vb; SG670, p. 158a; P9629, f. 15v;
Bcan4, f. 70r; E97, f. 44va; P102; BII13, f. 72rb;
455 S105, f. 63r

~~436~~ ~~v. b. N442~~ ~~E97~~ **438** ^q contentione] contentione sunt *korr. aus*
contentione *E97* **443** ^f *am Rande* Nota *V630* | ^s Sententiam]
Sententiam autem *SG670*; *S105* **444** ^t vetat] non meruerit
SG670; *S105* **445** ^u et *fehlt SG670*; *S105* | ^v fugite *SG670*;
S105 | ^w *am Rande* maior et melior *VD38* **446** ^x
holocaustomatibus *P9629* **447** ^y *interlinear* interrogationibus
VD38 | ^z nostris *S105* | ^a qui *VD38*; *BII13* **448** ^b oppressus
P9629 | ^c alios *I83*; *Bcan4* | ^d praeoccupatis *P9629*;
praeoccupatus *SG670* **449** ^e iudiciis *korr. aus* iudicii *V630*;
iudiciis *N442*; iudicii *P9629* | ^f *interlinear* hoc est invenerunt
VD38 | ^g invenere *korr. aus* invenire *N442*; *P102*; invenere
korr. aus inenere *P9629*; invenire *Bcan4*; *S105* **450** ^h
antonioo *korr. aus* antonico *P9629*; antimo *SG670*; *S105* | ⁱ
Alexandro] alexandro v. *korr. aus* alexandro *E97*; alexandro
vv. *korr. aus* alexandro cc. vv. *N442* | ^j vv. *korr. aus* cc.

443–445 Sententiam...refugite] Xysti Pyth. s. 328. **445–446** quia...
sacrificiis] Marc. XII. 33. **450–451** Data...conss] Not. cons des. e vit.
Calist. c. 1. in libr. pontif.

443–446 Sententiam...sacrificiis] Ivo, Decr. VI,49.